

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

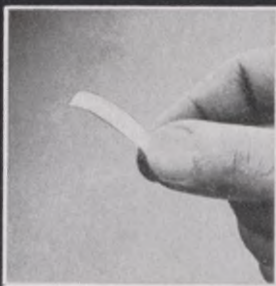
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DIABETES

De Sockersjukas Tidskrift • Nummer **2** 1962 • Pris 1: 25

Riv

Fukta

Jämför
60 sekunder

Tes-Tape®

urinsockertest

Tes-Tape är ett reagenspapper, som i en skala från ljusgult över grönt till mörkblått anger glykoshalten i urin. Färgreaktionen bygger på ett enzymssystem, som reagerar specifikt för glykos.

Tes-Taperullen ligger i en liten lätthanterlig kassett av plast med bruksanvisning på kassetts baksida. Rullen är ca 4 m lång och några cm räcker för ett prov. Låt denna enkla, säkra och prisbilliga kontrollmetod bli Er rutinmetod.

Tes-Tape finns på apotek och i vissa sjukvårdsaffärer.

En utförlig broschyr om Tes-Tape kan rekvireras från Lilly-Information, c/o Vitrum, tel. 010 / 54 10 40.

Tes-Tape (urinsockertest, Lilly)

Generaldistributör
APOTEKSVARUCENTRALEN VITRUM AB
STOCKHOLM 12

223010

Eli Lilly and Company • Indianapolis 6, Indiana, U.S.A.

Ansvarig utgivare:

Nancy Eriksson

Redaktör:

Åke Roos

Redaktion och expedition:

Majorsgatan 10

Stockholm Ö

Telefon 61 39 49

Postgiro 50 07 75

Annonsavdelning:

Manhemsvägen 7

Sollentuna

Telefon 35 42 18, Stockholm

Redaktionskommitté:

Gunnar Engleson

Nancy Eriksson

Gunnel Rathsmän

Medicinska medarbetare:

Docent, med. dr Gunnar Engleson

Allhelgona Kyrkogatan 10, Lund

Överläkare, med. dr Alb. Grönberg

Brättevägen 4, Vänersborg

Prenumerationspris:

7: — kr. pr år

Utkommer i månaderna

februari, april, juni, augusti,

oktober och december

Tryck:

Lindgrens Tryckeri, Katrineholm

Svenska Diabetesförbundet:

Majorsgatan 10

Telefon 61 39 49

Stockholm Ö

Kontrollgirokonto 90 09 01

Ordförande:

Riksdagsledamoten

Fru Nancy Eriksson

Roslagsgatan 11, Stockholm Va

Telefon 32 02 32

Kassaförvaltare:

Byrådir. Alexis Åsbrink

Nyodlingsvägen 16, Bromma

Telefon 26 40 24, Stockholm

Bilaga medföljer

DIABETES

Organ för Svenska Diabetesförbundet

Nummer 2, april 1962, årgång 13

Innehåll:

Två hälsoveckor, Nancy Eriksson	3
Urinsocker — blodsocker, Albert Grönberg	4
Om diabetes hos barn	6
Diabetes den vanligaste blindorsaken	8
Alla skåningar skall sockertestas	9
Rikshem i Örebro för sockersjuka barn	9
Som diabetiker i Vasaloppet, Göran Ström	10
Svenska Diabetesförbundets förvaltningsberättelse för år 1961	14
Diabetesförbundets bokslut för 1961	19
Diabetesförbundets Forskningsfonds verksamhetsberättelse för 1961	23
Förteckning över anslag från Forskningsfonden	25
Diabetesförbundets Hjälpfonds verksamhetsberättelse för år 1961	32

HJÄLPER NI ER LÄKARE?

Dålig kontroll av sockersjuka anses nu allmänt kunna leda till allvarliga komplikationer.

En av de svårigheter Er läkare har med kontrollen av Er sockersjuka är att han inte vet vad som händer med Er mellan konsultationerna. Det bästa Ni kan göra för att hjälpa Er läkare är att varje dag vid samma tid eller enligt läkarens instruktioner kontrollera sockermängden i urinen samt att skriva ned resultatet!

OBS. Skriv ned resultatet - det är mycket viktigt

att göra denna anteckning varje gång Ni testar! Översikten över dessa regelbundna tester är den bästa bild Er läkare kan få av Ert hälsotillstånd mellan läkarbesöken. Men dessa sockerkontroller måste vara tillförlitliga för att verkligen vara effektiva! CLINITEST är därför den rätta metoden, ty Ni kan lita på CLINITEST-resultaten och de är lätta att avläsa. CLINITEST ger alltid utslag. Följ noggrant instruktionerna som medföljer varje förpackning. Testa med CLINITEST varje dag vid samma tidpunkt eller efter läkarens instruktioner och anteckna resultatet. På så sätt hjälper Ni Er läkare att hjälpa Er. Om Ni någon dag känner Er ur form eller om sockermängden plötsligt ökar är det en värdefull säkerhetsåtgärd att också kontrollera »syran« i urinen samtidigt som Ni gör sockerkontroll. Till detta skall Ni använda ACETEST som är lika enkel som CLINITEST. - Om ACETEST-resultatet är »starkt positivt« bör Ni genast underrätta Er läkare! ACETEST och CLINITEST finns att köpa på apotek - skaffa dem idag!

"DIABETESKONTROLL"

är titeln på en broschyr, som Ni kan få hos Er läkare. Den innehåller många nyttiga upplysningar om diabetesbehandling och kontroll. Broschyren är även försedd med ett litet identitetskort, som upplyser om, att Ni är diabetiker och anger Ert och Er läkares namn, adress och telefonnummer. Be att få broschyren nästa gång Ni besöker Er läkare!

Ames Company

Division of Miles Laboratories Ltd

Agent för Sverige:

Aktiebolaget MEDA Göteborg

Stora Badhusgatan 20
Göteborg C. Tel. 17 68 40

Två hälsoveckor

Diabetesproblemet är medicinskt, icke socialt. Detta vill jag slå fast. När jag därefter vill plädera för två hälsoveckor för diabetiker på en hälsoanläggning, så är det inte därför att diabetikerna inte kan klara sig i vanliga semesteranläggningar utan för att de skall få medicinskt riktig kost, lagom motion, en justering av sina vanor. Det blir aldrig annars tid att ägna sig åt skötseln av sin sjukdom utan då man blir sjuk och behöver tas in på sjukhus. Det är erfarenheterna från ungdomsträffarna i Skattungbyn, som föder tanken på liknande för alla friska diabetiker.

När 4-veckors semestern kommer för alla, borde det vara lämpligt att ta 2 veckor med familjen och 2 veckor med andra diabetiker. Ur alla parters synpunkt skulle det ge gott resultat. På en sådan hälsoanläggning borde kosten vara lämplig, motion erbjudas under kontroll och läkare ha uppsikt över provtagning och insulinkontroll. Det har tidigare resonerats om att göra semesterveckor för pensionärer, som fått socker på gamla dar. Något försök har gjorts på en barnkoloni. Detta är naturligtvis bra, men fyller inte det ändamål, jag åsyftar för diabetiker som har socker sedan ungdomen. Anläggningen kan ligga var som helst. Men en förutsättning är, att det

finns en läkare, som är specialist på diabetes, att tillgå.

Det är nödvändigt att diabetikerna får en rutin för sin livsföring, och att denna rutin innefattar åtstramning av dieten, motion och lämplig insulindosering. Det har ibland talats om att man borde ha särskilda diabetessjukhus. Med den organisation som sjukvården har i vårt land, är det emellertid främmande med rikssjukhus för speciella sjukdomar, när de kan räknas till våra vanligaste. Där emot är det riktigt att begränsa behovet av sjukhus genom förebyggande åtgärder och konvalescentvård. Till att börja med skulle alltså ett par hälsoveckor närmast vara att anse som förebyggande sjukvård och kunna läggas under semestertid. Kanske man i vilda drömmar kan fantisera om ett stående rekreationsslott året om även för konvalescens och extra semestrar. Men till att börja med: Ett läkarlett Skattungbyn för vuxna friska diabetiker med insulinbehandling. Det finns plats för donatorer, men det stora kruxet är dock icke pengar utan tillgång på läkare, sjuksköterskor och gymnaster. Vi siktar på en herrgård eller ett mindre slott.

Waiely Eriksson

Av överläkare
Albert Grönberg

En medlem i Göteborgs diabetesförening har skrivit till redaktionen och frågat om urin- och blodsockerprov. Hans brev besvaras här av överläkare Albert Grönberg i Vänersborg.

Urinsocker — blodsocker

Det är ingalunda ovanligt att sockerpatienten frågar läkaren: »Har jag socker i blodet också?» eller »Är det farligare att ha socker i blodet än i urinen?»

Jag skall i det följande försöka ge ett svar på dessa frågor, så gott det nu går.

Blodsocker: När man i kliniken talar om blodsocker, menar man blodets halt av druvsocker, glykos, bestämd med någon av de vanliga laboratoriemetoderna (Folin, Hagedorn, Jensen, Craecelius-Seiferth m. fl.).

Det finns många i stort sett likvärdiga metoder, som användes i rutinarbetet på våra sjukhus. Blodsockerhalten anges olika på olika håll. Man talar sålunda på ett ställe om att patienten har blodsocker 0,21 %, medan man på annat håll betecknar samma blodsockervärde med 210 mg/100. I det förra fallet använder man den gängse procentbeteckningen som då man talar om 96 % sprit, 10 % koksaltlösning etc., medan man i det senare fallet anger blodsockerhalten i mg på 100 ml blod. 0,21 % är alltså samma värde som 210 mg/100. Det är

endast uttryckssätten, som är olika. Man hör stundom uttrycket *milligramprocent*, vilket måste betecknas som vetenskapligt mindre korrekt.

Normalt blodsockervärde på fastande mage skall ligga under 0,11 procent eller 110 mg/100. Även under normala förhållanden, alltså hos personer som icke lider av sockersjuka, stiger blodsockret efter en måltid under ca 1 timme. Det når då normalt upp till 0,17 % för att sedan 2 timmar efter måltiden gå ned till värden under utgångsläget.

Vad säger urinprovet?

Urinsocker: Som väl alla läsare av denna tidskrift vet anger man sockerhalten i urinen antingen med +, ++, +++ eller med en siffra på den % av glykos det analyserade urinprovet visar. Det är därvid att märka att man som regel har endast begränsad nytta av ett stickprov urin. Det är önskvärt att man då man behandlar en sockersjuk får tillfälle att analysera prov av den samlade dygnsurinen, ev.

En av deltagarna i fjolårets läger i Skattungbyn gör ett clinitestprov

naturinen och dagurinen var för sig. Det är nämligen av en viss betydelse att få en uppfattning om hur mycket socker den sjuke utsöndrar per dygn för att kunna bedöma hur pass väl den sjuke är inställd på sin behandling. Detta gäller särskilt insulinbehandlade patienter. En någorlunda väl inställd sockerpatient bör icke utsöndra mera än 20—30 gram socker per dygn, om han behandlas med insulin. Dietpatienter bör vara sockerfria dygnet runt.

Blodsocker — urinsocker: Man kan säga, bildligt talat, att njuren

ligger mellan blodet och urinen. Blodet passerar genom njurens fina kärl i de s. k. glomeruli eller kärlnystanen, där blodet avger kroppens avfallsämnen till urinen. Till denna grupp av ämnen hör också *under vissa förhållanden blodsockret*. Det är emellertid endast om blodsockret stigit till en viss höjd som socker övergår i urinen, dvs. patienten företer urinsocker.

Man säger då detta inträffar, att *njurens tröskel för sockerutsöndring överskridits*. Som regel inträffar detta då blodsockret nått värden mellan 0,17—0,20 %. Njuren

Om diabetes hos barn

Norrländska barnläkarföreningen höll i januari en sammankomst i Umeå. Vid denna talade doktorerna Erik Frisell och Per Köhlin om instabil diabetes hos barn.

Diabetes hos barn visar inte sällan starka fluktuationer i blodsockernivå och urinsockerutsöndring. En rad yttre omständigheter såsom bristfällig dietregim, växlande

måltidsrytm, psykisk oro, starkt växlande kroppsaktivitet och infektioner kan spela stor roll för uppkomsten av sådana tillstånd. Men även olämpligt val av insulin-sort och olämplig fördelning av insulininjektionerna på dygnet kan leda till samma symtom.

Vikten av regelbunden kontroll i hemmet och hos läkaren vid svängande sockerutsöndring inskräptes. Intensifierad undersökning och utprovning av insulinfördelningen, eventuellt kompletterad med tablettbehandling, rekommenderades.

är som en fördämning för sockret över vilken sockret rinner ut då sockerhalten i blodet blivit tillräckligt hög.

Det bör framhållas att det förekommer fall av sockerutsöndring utan höjt blodsocker. Detta tillstånd kallas renal glykosuri och rubriceras icke som diabetes.

Förhöjt blodsocker viktigaste symtomet

Det viktigaste symtomet på äkta diabetes är det förhöjda blodsockret, och målet för behandlingen är att normalisera blodsockerläget så mycket som möjligt.

Då frågar någon ungefär som så: »Jag hade i dag vid prov på mottagningen ordentligt med socker i urinprovet men blodsockret var normalt eller t. o. m. lägre än normalt. Hur skall man förklara det?»

Svaret är: Det är icke ovanligt att man finner sådana förhållanden som patienten omtalar. Det handlar då som regel om insulin-

patienter. Den urin som han kastar vid undersökningstillfället har utsöndrats under närmast föregående 2—4 timmar då blodsockret var högt *innan insulinet hunnit verka*. Medan den sockerhaltiga urinen »förvarats» i blåsan har blodsockret på grund av insulinverkan sjunkit och kan mycket väl vara mycket lågt samtidigt som patienten kastar ett urinprov med hög sockerhalt, ty insulinet verkar ej på sockerhalten i den urin, som är upplagrad i blåsan.

Det bör kanske för fullständighetens skull tilläggas att *blodet skall innehålla en viss mängd socker*. Om mängden sjunker uppkommer samma tillstånd, som varje erfaren sockerpatient torde känna till under beteckning »insulin-känning» eller om det är mera uttalat som »insulincoma».

Jag hoppas att dessa rader i någon mån kunnat ge svar på de inledningsvis återgivna, ack så vanliga, frågorna på diabetesmottagningen.

Blindarbeten

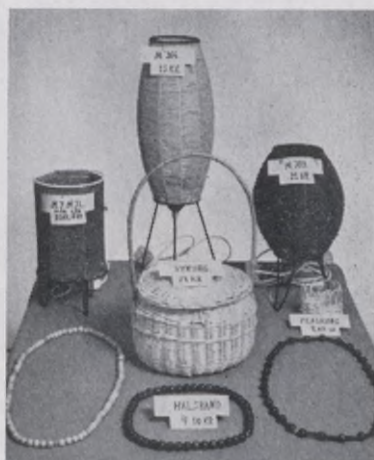
Blind diabetiker i Eskilstunaföreningen tillverkar och försäljer bordslampor, korgar och halsband.

LAMPOR, inkl. komplett el-armatur (S-märkt) vit, mörkrosa, ljusrosa, beige, skär, ljuslila, mörklila, ljusblå, ljusgrön, mörkgrön, röd. Typ M 7 kr. 20: —, typ M 7 L (låg) kr. 18: —, typ M 306 kr. 25: —, typ M 309 kr. 22: —.

HALSBAND, 10 mm träpärlor: naturfärg, cerisröd, mörkröd, ljusblå, klarblå, klargrön, olivgrön, ljuslila, mörklila, ljusbrun, kastanjebrun, mörkbrun. 12 mm träpärlor, askfärg, bets, ljusbrun, mörkbrun. 16 mm stav/12 mm pärlor kr. 4: 50.

FLASKKORG, trävit kr. 2: —; röd, blå, grön kr. 2: 50.

SYKORG kr. 12: —.

Sändes mot postförskott, porto tillkommer.

KARL MÄNSSON, Björkhultsvägen 33 A, Eskilstuna. Tel. 016/437 98.

INJEKTIONSTILLBEHÖR

kan Ni köpa till reducerade priser genom

Eskilstuna Sockersjukeförening

Spetsar nr 16, 17, 18 och 20	Kr. 3: 65/duss. inkl. oms.
Sprutor 1 cc	» 5: 75/styck » »
» 2 cc	» 6: 30/ » » »
Leopoldfodral av stål, som passa både 1 cc	» 9: 70/ » » »
och 2 cc	» 9: 70/ » » »

Porto tillkommer

AUTOMATIC och HELINOS injektionspistoler

Beställ direkt från

ESKILSTUNA SOCKERSJUKEFÖRENING

Postbox 97

ESKILSTUNA 1

Postgiro 46 88 57

Beställningstelefon 016/399 80, endast efter kl. 18

Många blinda har lärt sig skriva på maskin

Diabetes den vanligaste blindorsaken

Ett register utan motstycke i världen håller på att skapas av de svenska blindorganisationerna.

Deras 20 konsulenter finkammar sedan några år landet länsvis på jakt efter blinda personer. De flesta av konsulenterna är själva blinda.

1960 uppspårade de 453 och 1961 628 fall, som varit okända för blindorganisationerna. I dag

finns 6.467 fall i blindregistret i högkvarteret Gotlandsgatan 46, Stockholm.

Uppspårningsarbetet fortsätter och registret växer stadigt, föremål för intresse även i utlandet.

Om några år beräknas det vara så komplett det kan bli, dvs omfatta mellan 10.000 och 11.000 fall, samtliga socialt utredda. Ett enastående värdefullt arbete.

Dess organisatör är *Anders Arnör*, chef för den centrala konsulentverksamheten inom blindorganisationerna. Han är också en av de få seende i blindhögkvarteret. Han säger:

— En nyblind tar sällan själv initiativet till en återanpassning i samhället. Han isolerar sig och blir ofta deprimerad.

Därför är det viktigt att spåra upp honom, bryta hans isolering och diskutera vilka möjligheter han har att börja ett nytt liv.

Uppgifterna om vilka som är synskadade skaffar konsulenterna bl. a. från arbetsvården, socialbyråerna, distriktssköterskorna, läkarna, pensionsstyrelsen.

Hr Arnör påpekar att registret ännu tyvärr är ofullständigt på en punkt.

Med hänsyn till sekretessbestämmelserna vill ögonläkarna inte lämna ut blindorsaker. Här måste registret nöja sig med patienternas egna, ofta diffusa uppgifter, vilket avsevärt försvårar arbetet.

Blindorsaken är blindorganisationerna intresserade av för att kunna sätta in lämpliga motåtgärder. Man har t. ex. diskuterat att stödja diabetesforskningen men vill inte engagera sig så länge man inte vet något säkert om diabetes som blindorsak.

— Vi försöker nu lösa problemet så att den blinde ger läkaren skriftligt tillstånd att besvara ett frågeformulär.

Frågeformulär arbetas just nu ut. Så snart det är klart ska vi diskutera det med ögonläkarnas förening.

Av det begränsade material vi

Alla skåningar skall sockertestas

Den 1 februari startade den största hälsokontroll, som någonsin genomförts i vårt land, dvs. den allmänna hälsotesten i Skåne. I undersökningen ingår såväl Malmöhus och Kristianstads läns landstingsområden som de landstingsfria städerna Malmö och Hälsingborg. Detta innebär att tre kvarts miljoner skåningar kommer att hälsotestas under de fyra år, som undersökningen tar. Till hälsokontrollens uppgifter hör att uppspara okända fall av diabetes. Av läkarna som är engagerade i undersökningen kan nämnas professor Nils Alwall och docenterna Gunnar Engleson, Åke Nordén och Erik von Rosen.

Rikshem i Örebro för sockersjuka barn

Ett behandlingshem för astma- och sockersjuka barn — det första i landet i landstingsregi — kommer att inrättas i Örebro med Örebro läns landsting som huvudman. Det blir ett rikshem med hela riket som upptagningsområde. Det nya hemmet har av landstingets förvaltningsutskott döpts till Hagahemmet.

får från pensionsstyrelsen syns framgå att diabetes blivit den vanligaste blindorsaken följd av medfödda ögonförändringar och grön starr.

Av Göran Ström

Studeranden Göran Ström, en av deltagarna i de sex diabetesungdomarnas vasalopp, berättar i denna artikel om det unika skidloppet.

Docent Yngve Larsson

Som diabetiker i Vasaloppet

I september 1961 kallades vi, sex diabetiker och sex friska tonåringar, till Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus (KLB) i Stockholm. Där instruerades vi i näringsfysiologi och behandling av diabetes av docent Yngve Larsson och doktorerna Bengt Persson, Göran Sterky och Claes Thorén, alla diabetesläkare på KLB. Dessa redogjorde även för sina planer angående »operation Vasaloppet». Det var nämligen meningen, att vi på tre dagar skulle skida de 85 km från Sälen till Mora.

Innan vi började med kondi-

tionsträning, vilken var nödvändig för att vi skulle orka med den relativt hårda skidåkningen, undersöktes vår arbetsförmåga på en ergometercykel och en hel del blodprover m. m. togs. Hela tiden från september t. o. m. fjorton dagar efter loppet skulle även vi diabetiker kontrollera vårt urinsocker med Clinitestprov tre gånger dagligen.

Sedan de första medicinska undersökningarna var klara, var det dags för oss att under ledning av gymnastikdir. Hans Thorson sätta igång regelbunden konditionsstärkande gymnastik alla måndags-

kvällar. Att konditionen verkligen blev bättre kunde vi och läkarna konstatera vid nya cykelprov på KLB i december.

Riktiga löparskidor

Ett villkor för att vi skulle få åka »I fädrens spår — för framtida segrar» var, att vi använde riktiga löparskidor. Sådana anskaffades därför med medel från Svenska Diabetesförbundet och Folksams rehabiliteringsfond, vilka finansierade hela detta mycket dyrbara projekt.

För att läkarna skulle få en uppfattning om hur vi åkte skidor, om vi över huvud taget kunde åka (en av oss hade aldrig stått på ett par skidor tidigare!) anordnades under första veckan 1962 ett träningsläger i Torsmogården, som ligger några mil norr om Orsa. I diabetikersammanhang är Torsmogården vida känd, eftersom där ordnas läger för diabetesungdomar både sommar och vinter.

Programmet i Torsmo bestod av minst ett gymnastikpass, några mils skidåkning och snöpulsnings varje dag. Att vi gjorde framsteg visar väl det faktum, att vi sista dagen åkte fyra km på kortare tid än vi första dagen åkt tre km på.

Efter en weekend ute vid Skevik på Värmdön och förnyade ergometerprov, kontroll av hjärtvolym, blodfett m. m. åkte vi så äntligen den 27 februari med vår laboratoriebuss upp till Sälen.

Denna mycket omtalade buss hade blivit lite ommöblerad, genom att några sittplatser hade fått stryka på foten för två ergometercyklar, en djupfrysbox och

massor med lådor med medicinska instrument.

Innan vi fick ge oss i kast med första etappen Sälen—Tennäng, en sträcka på inte fullt tre mil, kom systrarna Ulla Klingwall, Margareta Helander och Agneta Burén, alla från KLB, och tog temperatur, cykelprov, blodfett, vikt och urinprov på oss. Två diabetikers och två kontrollers syreförbrukning bestämdes även. Alla dessa prov togs före och efter varje dags körning.

Rimfrost i skägget

Så äntligen, efter sex månaders väntan, stod vi uppställda i två grupper nere på startplatsen för Vasaloppet. Alla hade rimfrost i ögonbryn och skäggstubb, det var -23°C , och alla var nog lite oroliga. »Hur skall jag klara det här första motlutet?» — »Orkar jag åka 3×30 km?» — »Har de båda vallningsexperterna från Älvdalens IF, Karl-Arne Olander och Bo Andersson, vallat rätt?» Dessa och många andra frågor ställdes, innan vi fick sätta igång.

Eftersom någon matkontroll ej hade ordnats förrän efter 20 km medförde varje gruppleddare en ryggsäck med sockerbitar, blåbärs-soppa och citronsaft. Då och då tog även gruppleddaren pulsen på oss. Hela första dagen var det en fröjd att åka genom det stora, soliga myrlandskapet i ett härligt spår. Efter närmare tre timmar nådde vi Tennäng, där laboratoriebussen och systrarna mötte. När vi så satt i bussen på väg mot Mora hotell, kände jag mig faktiskt riktigt kry, ja t. o. m. piggare än väntat.

Läkare i varje grupp

När vi på morgonen nästa dag i strålände sol ställde upp för start vid Tennäng för att åka till Oxbergssjön, kände sig allihop säkra på att även klara denna sträcka charmant. Det hade ju gått så bra dagen innan! Visst gick det bra, ingen använde mer än två timmar och 45 minuter för att åka den drygt tre mil långa biten. Det bör väl nämnas, att vi ej släpptes ut ensamma i spåret. I de två grupperna fanns en läkare med i varje.

Men när systrarna nästa morgon var klara med blodprovtagningen, och vi gav oss ut i spåret, fick vi verkligen slita. Under morgontimmarna hade det nämligen fallit några centimeter våt snö och föret var tungt. Allt tycktes emellertid gå bra, till dess att jag, när vi var en km från vår sista kontroll eller sex km från målet i Mora, fick en »insulinkänning». Alla diabetiker åkte på oförminskad insulindos, så det ökade kroppsarbetet skulle uppvägas av att vi åt så mycket mera kolhydratrik föda. Genom att äta en näve sockerbitar kunde jag hänga med gruppen fram till kontrollen. Men innan vi nådde kontrollen, var jag likväl så borta, att jag, enligt vad jag senare fick höra, raglade som en berusad och ej visste vad jag hette! Men sedan jag druckit två dl thé med tio sockerbitar och detta transporterats ut i blodbanan, hade jag ingen svårighet att staka i mål med de andra.

Trevlig kamratanda

Vad var då avsikten med denna säregna medicinska operation? Jo, det var att visa att diabetes inte är

någon invalidiserande sjukdom och att den som sköter sin sockersjuka på rätt sätt kan klara hårda fysiska påfrestningar lika bra som friska ungdomar. Diabetes innebär således inte något skäl till befrielse från skolgymnastiken. Dessutom undersöktes, hur mycket mer föda vi förbrände under loppet, än när vi gick i skolan som vanligt. Under hela tiden i Mora samt vid några tillfällen hemma har vi nämligen fått anteckna all konsumerad föda.

Malören med min och en annan patients insulinkänning visar enbart, att vi åt för litet kolhydrater. I vanliga fall hade vi före en dylik påfrestning enbart minskat på insulindosen och på så sätt klarat oss från att få känningar.

Verkligt trevlig var den kamratanda, som rådde mellan läkare, sköterskor och oss pojkar. För oss diabetiker var det mycket nyttigt att med jämnåriga få diskutera de olika problem vi stött på i samband med vår sjukdom. Visst var det trevligt och nyttigt även att konstatera, att vi orkade lika mycket som friska pojkar, även om de var kanske både ett och två år äldre än vi själva.

En festlig avslutning på denna verkligt trevliga operation var det till slut att få se storlöparna gå i mål i det riktiga Vasaloppet.

**Prenumerera
på Diabetes**

TOOMINGS

*goda osötade matbröd
från eget bageri*

RÄGBRÖD: bondlimpa, estnisk surlimpa, tyska limpor.

VITBRÖD: polsk limpa, grahamslimpa, brödschen.

Levereras över hela landet i väl-sorterade affärer.

Butik i Hötorgshallen, Stockholm

Fråga efter

TOOMINGS

osockerade matbröd!

Ordertelefon Sthlm 79 15 60 — 61

»En pärla inom den populärmedicinska litteraturen.» Peter Heimann i ST

BO ANDERSSON

SOCKERSJUKA

och dess behandling hos vuxna

»Boken är välskriven, klar och koncis, uttömmande utan att vara svamlig, och ärlig utan att vara skrämmande.» SDS

2:a uppl. 14: 50, inb. 18: 50. Illustr.

Klipp och sänd!

Till ..... bokhndl

el. NATUR OCH KULTUR, Torsgatan 31, Stockholm Va.

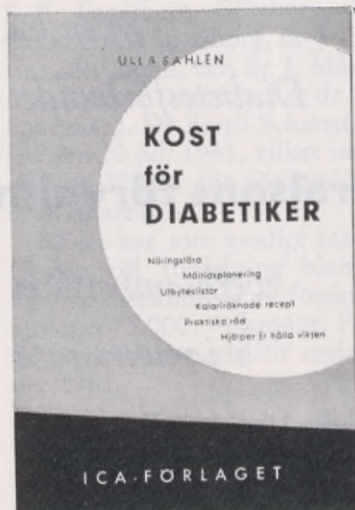
Var god sänd

..... ex. »SOCKERSJUKA» à 14: 50,
inb. 18: 50.

(Styrk vad som ej önskas)

Namn .....

Adress .....

Ulla Sahlén

KOST FÖR DIABETIKER

»Den hjälper er att hålla vikten nere och vigören uppe», skriver Nancy Eriksson i tidskriften Diabetes om ICA-förlagets bok *Kost för diabetiker*. I samma recension säger Nancy Eriksson vidare: »Ulla Sahléns bok bör vara högst uppmuntrande, för den rekommenderar på fullt vetenskapliga grunder en kost för den sockersjuka, som passar alla andra vuxna människor också.»

Illustrationer i färg och svart/vitt

— Beställ här —

Till ..... Bokh.

eller ICA-FÖRLAGET
Bokförlaget, Västerås.

Sänd ..... ex. KOST FÖR
DIABETIKER hft. 8.50+oms.

Namn .....

Adress .....

*Svenska
Diabetesförbundet*

Styrelsens förvaltningsberättelse

verksamhetsåret

1 januari 1961

—31 december 1961

Förbundsstyrelsens säte har under året varit förlagt till Stockholm. Verksamhetsåret är det andra av de två, som omfattas av perioden mellan riksstämmorna 1960 och 1962.

Styrelsen valdes vid riksstämman 1960 i Jönköping och har under året bestått av:

Fru Nancy Eriksson, ordförande, hrr Alexis Åsbrink, kassaförvaltare, och Stig Taube, sekreterare, fru Britt-Lis Lindqvist, v. sekreterare, och fröken Gunnel Rathsmann, vilka samtliga tillhör lokal-föreningen i Stockholm och utgör förbundets arbetsutskott.

Suppleanter i arbetsutskottet är Walter Järild, 2:e v. ordförande, och Lennart Hammarström.

Från övriga lokalföreningar: Ordinarie: Yngve Stranke, Karlskrona, 1:e v. ordförande, Bertil Nycander, Örnsköldsvik, Rune

Johansson, Göteborg, Gunnar Engleson, Lund, Rickard Olsson, Norrköping, Kurt Sandsjö, Göteborg, och Herman Rubinstein, Jönköping.

Suppleanter: Fru Signe Andersson, Hälsingborg, samt hrr Ewert Hultqvist, Gävle, och Karl-Erik Johansson, Västervik.

Till revisorer valde riksstämman: aukt. revisorn Börje Lindeberg, Stockholm, och hr Sören Grawelli, Eskilstuna, med aukt. revisorn Barbro Werthén-Kylin, Stockholm, och hr Sven Durén, Uppsala, som suppleanter.

Som ombudsman har från årets början och till 1 juli tjänstgjort Fritz B. Lindström, Yngve Stranke under tiden 15 september—15 november och Sten Ohlson från 1 november och till årets slut.

Kansliets adress: Majorsgatan 10. Tel. 61 39 49. Postgiro 90 09 01.

Förbundsstyrelsen har sammanträtt den 26 mars och 24 september.

Arbetsutskottet har under året haft 11 protokollförda sammanträden.

På grund av täta ombyten av ombudsman har arbetsutskottet tidvis haft överläggningar dagligen och måst följa alla detaljer.

Lokalföreningarna

Antalet lokalföreningar, som haft verksamhet under året, har endast varit 54. En förening har rekonstruerats. Verksamheten sträcker sig över allt vidare områden ifråga om uppgifterna, men ute på fältet sker ingen utveckling. Många föreningar har 1961 fyllt 10 år under festliga former och ofta samtidigt anslagit stora belopp till forskningsändamål. Föreningarnas förmåga att genom lotterier, basarer och sycirklar skaffa medel för forskning är beundransvärd. Förbundsordföranden har besökt 10 föreningar och även andra styrelsemedlemmar har uppehållit kontakten.

Läkarrådet

Läkarrådet har sammanträtt den 11 november 1961 på Karolinska institutet i Stockholm, varvid bl. a. frågor om injektionstillbehör för diabetiker, möjligheterna till en bättre diet vid skolor och allmänna inrättningar och körkortsintyg för diabetiker behandlades.

Läkarrådet består av överläkare Bo Andersson, Stockholm, ordf., doc. Gunnar Engleson, Lund, sekreterare, prof. Rolf Luft, doc. Yngve Larsson, alla Stockholm, doc.

S.-E. Fagerberg, Göteborg, dr A Grönberg, Vänersborg, dr J. Christiansson, Lund, och dr J. Mårtensson, Kalmar (utsedd efter dr Bertil Scherstén). Dr Bertil Scherstén avled den 20 juli 1961, vilket innebar en stor förlust för förbundet och dess läkarråd.

Rådet har som vanligt framlagt förslag till fördelning bland inkomna ansökningar av forskningsanslaget 75.000: — kronor. Följande forskare har erhållit anslag under 1961.

Sterky, Stockholm, Hultquist jämte medhj., Uppsala, Nordén, Lund, Hellerström, Uppsala, Lundholm jämte medhj., Göteborg, Nathorst-Windahl, Uppsala, Berghagen, Stockholm, Angerwall, Göteborg, Köhlin, Umeå, Scherstén, Karlskrona, Hellman, Uppsala, Östman, Stockholm, Ditzel jämte medhj., Köpenhamn, Nilsson, Malmö, Ahren, Göteborg, Tillander, Göteborg, och Engleson, Lund.

Forsknings- och hjälpstiftelserna

Beträffande stiftelsen Svenska Diabetesförbundets forskningsfond och Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets hjälpfond hänvisas till särskilda årsberättelser för verksamhetsåret.

Diabetesundersökningar

Undersökningarna i Blekinge i samband med skärmbildningen har avslutats, och resultatet har redovisats delvis vid världskongressen i Genève. Samma undersökningar pågår i Jämtlands, Malmöhus och Kristianstads län, har påbörjats i

Stockholms län och ingår i den planerade hälsokontrollen i Värmlands län.

Ungdomsdiabetes

De vetenskapliga undersökningar, som företagits under en följd av år på Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus beträffande konditionen hos diabetisk ungdom vid fysisk ansträngning, har varit en av de intressantaste uppgifterna, som förbundet kunnat ge sitt stöd.

Påsken 1961 ordnades under ledning av doktorerna Larsson, Sterky, Persson och gymnastiklärare skidåkning i fjällen för ett antal diabetiska stockholmsungdomar. Förbundet kunde lämna ett anslag, en film togs, och intressanta rön gjordes. På sommaren ordnades under tre veckor i juli ett läger i Torsmogården i Skattungbyn för 18 ungdomar mellan 13 och 19 år. Föreståndare under sommaren var sjuksköterskan Ulla Hammarström och Lennart Hammarström. Under en julvecka tränade vidare samma läkare 6 friska och 6 diabetiker-ungdomar på Torsmogården för deltagande i Vasaloppet. Gården i Skattungbyn, som förhysrts har visat sig lämplig för ändamålet. En avvägd diet, daglig motion och clinitest-kontroll allt under läkares tillsyn har ur såväl medicinsk synpunkt som ur sociala och psykologiska haft en god verkan. Liknande verksamhet kommer att fortsätta under våren.

Fria läkemedel

Styrelsen har hemställt till medicinalstyrelsen, att tablettorna Dibein som användes vid sidan om insu-

lin, måtte bli kostnadsfria. Den 15/12 har detta bifallits.

En hemställan har också gjorts om att få clinitestapparaterna utan kostnad, men ännu har denna icke givit något resultat.

Diabetesforskning och sjukhusvård för diabetiker

En hemställan gjordes under hösten 1961 till medicinalstyrelsen genom personlig uppvakning och genom överlämnande av en skrivelse om en rad åtgärder för att förbättra vården. Medicinalstyrelsen visade ett mycket stort intresse för en moderniserad sjukhusvård, förvård och forskning på området. En hemställan gjordes också hos inrikesministern, varvid berördes dels sjukhusvården dels också anställningsvillkoren för sockersjuka.

Medicinalstyrelsen har som svar på vår hemställan fått uppdraga åt en särskild sakkunnig att utreda diabetesvården. Den sakkunnige är läkarrådets ordförande dr Bo Andersson.

Vidare har statens medicinska forskningsråd meddelat ordföranden, att forskningsrådet genom en särskild subkommitté kommer att inventera diabetesforskningen, se efter om angelägna forskningsuppgifter ligger och väntar och även se över de ekonomiska resurserna för sådan forskning. Kommittéledamöterna är:

Prof. Lars Werkö, Göteborg,
prof. Gösta Hultquist, Uppsala,
doc. Yngve Larsson, Stockholm,
doc. Sven-Erik Fagerberg, Göteborg, lab. Sven Gardell, Lund,
bitr. överläkare Bo Andersson,

Stockholm, med Werkö som ordf. och Andersson som sekr.

Styrelsen är djupt tacksam för dessa betydelsefulla initiativ från myndigheterna.

Förbundet har med bistånd av läkare och dietist påbörjat en granskning av anstaltsdietera för sockersjuka. Vidare har från föreningarna infordrats skolmatsedlar.

En undersökning av sprutor och spruttillbehör har med anledning av vissa missförhållanden av förbundet uppdragits åt dr Grönberg, Vänersborg.

Anställningsfrågan

Förbundsordföranden har i riksdagen ställt en enkel fråga till civilministern om de sockersjukas möjlighet att finna anställning i statens tjänst. Beskedet som lämnades, var att förtjänst och skicklighet är de enda grunder, efter vilka tjänster erhålles, att således sockersjuka icke principiellt är ett hinder för statlig anställning.

Internationellt samarbete

Nordiska diabetikers samarbetskommitté sammanträdde den 3 och 4 juni 1961 i Köpenhamn, varvid förbundet representerades av ordföranden, kassaförvaltaren och dr G. Engleson. Från Danmark deltog förbundsordföranden dr Hey, sekreteraren M. V. Steenberg och direktör Oscar Jensen. Från Norge kom ordföranden Teig Olsen och red. för Diabetes D. Tangen. Överläggningsämnen var IDF:s kongress, sommarvistelse för unga dia-

betiker, diabeteslivsmedel och dess auktorisation, dietproblem och kokböcker. Besök gjordes på Rådda barnens barnhem för diabetiska barn under 14 år. Dessutom besöktes ett ungdomspensionat för diabetiker i Köpenhamn.

IDF:s kongress den 10—14/7 1961 för vilken lämnats rapporter i DIABETES, behandlade huvudsakligen medicinska frågor men hade även en sektion för sociala frågor.

Förbundets representanter var doktorerna Luft och Engleson, kassaförvaltaren Åsbrink och ordföranden. Dessutom deltog en rad andra svenska läkare och lekmän. Förbundet lämnade till tretton läkare resebidrag å 1.000 kronor för deltagande i kongressen.

Vid kongressen valdes som ny ordförande för federationen dr Root från Boston och till sekreterare utsågs dr Witte i Utrecht. Nästa kongress förlägges till Toronto 1964. — Viss kontakt har även tagits med Finland.

Medelanskaffning

Pappersinsamlingen har givit ett ökat netto, nämligen 34.500 kr, en viss konjunkturavmattning mot slutet av året varslar dock om sämre utsikter. Jultieinsamlingen har slagit rekord med ca 31.200 kr. 1960 års rikslotteri har avslutats och beräknas ge ca 50.000 kr i överskott. De varulotterier, som med så lysande resultat omhändershas av Föreningarnas Basartjänst, har givit ca 113.000 kr, men utsikterna är även här mindre tillfredsställande för framtiden, då tillstånd gives mycket snävare.

Från Jerringfonden har erhållits 1.500 kronor till Göteborgsföreningarnas barnkoloni. Gåvor har influerats på forsknings- och hjälptiftelsernas konton; beträffande dessa hänvisas till den ekonomiska berättelsen.

Tidskriften DIABETES

Upplagan har under året successivt höjts från 6.000 till 7.000 exemplar vid årets slut. Den har som tidigare utkommit med sex nummer under året. Vissa bibliotek, sjukhus och läkare inom resp. lokalföreningars verksamhetsområden, liksom också riksdagens ledamöter tillställs i likhet med vad som skett tidigare tidningen kostnadsfritt. Tidningen har inspelats på band för blinda diabetiker.

Såsom förut är förbundets ord-

förande tidningens ansvarige utgivare, och redaktör är hr Åke Roos.

Vad gäller tidningens ekonomi hänvisas till särskild bilaga.

Ekonomi

Beträffande ekonomin hänvisas till bokslut med specifikationer av omkostnader och medlemsavgifter.

*

Årets verksamhet tyder på ett växande intresse för diabetessjukdomen både från myndigheternas sida och från allmänhetens. Största intresset knyter sig till motionsträningen för ungdom men därefter kommer problemen för äldre diabetiker. Styrelsen känner tacksamhet för all stöd och väntar mycket av de närmaste åren.

Stockholm den 8 april 1962

STYRELSEN

Cernitin sår salva innehåller ett mikrobiologiskt digerat framställt av äkta Cernelle-Pollen. Rikt på vitaminer, enzymer och hormonliknande ämnen ● Synnerligen lämplig för diabetiker hos vilka infektionsrisken i injektionsområdet är uppenbar

Säljes i apotek, hälsokostaffärer och andra specialaffärer

Generalagent AB ANJO, Hälsingborg

BOKSLUT FÖR ÅR 1961

Ingående balansräkning den 1/1 1961

<i>Tillgångar</i>	<i>Skulder</i>
Kassa	Obet. forskningsanslag .....
Postgiro	Diverse personer .....
Banker	Dispositionskonto .....
Diverse personer	Konvalescenthemsfond .....
	Kapitalkonto .....
<u>Kronor 157.493: 86</u>	<u>Kronor 157.493: 86</u>

Vinst- och förlusträkning för år 1961

<i>Utgifter</i>	<i>Inkomster</i>
Omkostnader	Pappersinsamlingen .....
Avsättningar fr. varulotterier:	Avgår 10 % till lokalfören. ....
Forskningsstiftelsen	Pappersinsamlingen netto ..
Dispositionskonto	Medlemsavgifter .....
Årets överskott	Jultian .....
	Räntor .....
<u>Kronor 205.018: 10</u>	Från dispositionskonto .....
	Stödjande medlemmar .....
	Varulotterier .....
	<u>Kronor 205.018: 10</u>

Utgående balansräkning den 31/12 1961

<i>Tillgångar</i>	<i>Skulder</i>
Kassa	Obet. forskningsanslag .....
Postgiro	Diverse personer .....
Banker	Dispositionskonto .....
Diverse personer	Konvalescenthemsfond .....
D. S. lotteri 1960	Hjälpstiftelsen .....
	Forskningsstiftelsen .....
	Diabetes .....
	Kapitalkonto
	Saldo 1/1 1961 .....
	Årets överskott .....
<u>Kronor 280.485: 49</u>	<u>Kronor 280.485: 49</u>

SPECIFIKATION AV OMKOSTNADER

	1959	1960	1961
Resor och tillhörande kostnader för följande ändamål:			
Riksstämman		4.935: 64	
Styrelsesammanträden	3.897: 05	4.102: 50	4.631: —
Arbetsutskottets sammanträden	178: 91	310: 94	230: 17
Läkarrådet	385: 50	395: 50	968: 50
Ombudsman	2.660: 70	2.263: 70	1.435: 70
Styr.-led. m. fl. till lokalför:s m. m. sammantr.	442: 20	415: 80	803: 20
Nordiska samarbetskommitténs kongress			547: 40
International Diabetes Federation's kongress i Genève			5.811: —
Diverse	104: 60	105: 80	50: —
	<hr/> 7.668: 96	<hr/> 12.529: 88	<hr/> 14.476: 97
Kansli och ombudsman	24.947: 16	28.686: 56	43.027: 96
Träningsläger för Vasalopp			4.000: —
Ferievistelse Skattungbyn			8.244: 80
Bildande av lokalföreningar	952: 67	629: 76	282: 60
Styrelsearvoden	2.625: —	3.000: —	3.000: —
Revision och siffergranskning	225: —	225: —	75: —
Garantiförsäkring av kassaförvaltare	107: —	107: —	107: —
Duplicering, skrivarbete, kontorsmateriel	83: 12	157: 37	317: 80
Porto, telefonsamtal, transporter	83: 80	68: 25	384: 65
Hyllningar, blommor, kransar, telegram	260: —	50: —	32: 34
Årsavgift till International Diabetes Federation	1.288: 69	896: 89	
Trycksaker, tryck, böcker, tidningar, foto	736: —	313: 56	369: 10
Kostnader för Jultian	681: 70	2.446: 65	2.778: 03
Pressurklipp	372: 50	362: 85	392: 70
Kostnader för lotterier		440: —	81: 40
»Diabetes», propagandaexemplar till läkare m. fl.	900: —		
»Diabetes», prenumerationskampanj	300: —		
Böcker för försäljning	61: 95	61: 98	
Normalstadgar, 15.000 ex.			350: —
Identitetskort, 20.000 ex.			666: 88
Cirkulär till taxeringsnämnder, 10.000 ex.			541: 83
Färgkopia av norsk upplysningsfilm			1.139: 20
Talboksinspelning av »Diabetes»			1.789: 80
Diverse	80: —	129: 30	272: —
	<hr/> 41.373: 15	<hr/> 50.105: 05	<hr/> 82.330: 06
Avgår: Inbetalningar för medlemskort	160: —	98: —	84: —
<i>Summa omkostnader Kronor</i>	<hr/> 41.213: 55	<hr/> 50.007: 05	<hr/> 82.246: 06

MEDLEMSAVGIFTER FÖR ÅR 1961

Alingsås	42:—	Umeå	102:—
Arvika	40:50	Uppsala	111:—
Boden	32:50	Västervik	76:50
Borås	118:50	Västerås	111:—
Eksjö	55:50	Växjö	91:50
Eskilstuna	162:—	Åtvidaberg	22:50
Falun	40:50	Örebro	223:50
Gävle	150:—	Örnsköldsvik	310:50
Göteborg	618:—	Österlen	79:50
Hallstahammar	70:50	Östersund	106:50
Halmstad	129:—	3.959 medl. à 1:50 Kr.	6.234:—
Hedemora	93:—	+ Alingsås för 1960 ..	33:—
Hälsingborg	187:50	./. Stockholm, bet. 1960	94:50
Höganäs	36:—	./. Falun » 1962	40:50
Jönköping	108:—	Enl. kassaboken Kronor	6.132:—
Kalmar	99:—		
Karlskoga	100:50		
Karlskrona	378:—		
Katrineholm	120:—		
Kristianstad	87:—		
Kristinehamn	75:—		
Linköping	195:—		
Ludvika	34:50		
Malmö	328:50		
Mönsterås ..... ¹⁾	20:—		
Norrköping	123:—		
Sandviken	114:—		
Stockholm	720:—		
Sundsvall	82:50		
Säffle	15:—		
Söderhamn	85:50		
Södertälje	196:50		
Tranås	1:50		
Trelleborg	64:50		
Trollhättan	186:—		
Uddevalla	90:—		

¹⁾ För 1961 ..... 16:50
» tidigare år 3:50

Kronor 20:—

Diabetiker!

— gör som sockersjuka över hela världen, använd HELINOS injektionspistol för smärtfri injektion!

● det cylindriska ansättningsstödet spänner huden kring injektionsstället och nålen slås blixtnabbt in till rätt djup — även när det gäller den mest förhårdnade hud.

● kanylen är synnerligen hållfast och kan aldrig lossna av sig själv.

● steriliserbar utan isärtagning.

● vid förlitning behöver endast glascylindern utbytas.

● tättslutande metallbehållare underlättar den hygieniska förvaringen

● enklare att sköta än en vanlig spruta och ger garanterat smärtfri injektion

Godkänd av Sv. Diabetesförbundet

Säljes genom apotek, sjukvårdsaffärer, Sockersjukas Föreningar eller direkt från

HELINOS AB

Kirurgiska Instrumentfabriken,

SKÅRHAMN.

Tel. Varekil 702 24

TIDSKRIFTEN DIABETES

Bokslut för år 1961

INGÅENDE BALANS KONTO

<i>Tillgångar</i>		<i>Skulder</i>	
Kassa	77:—	Prenumeration	1.962:10
Postgiro	813:59	Diverse personer	883:80
Bank	9.459:23	Kapitalkonto	10.942:07
Diverse personer	3.438:15		
	<u>Kronor 13.787:97</u>		<u>Kronor 13.787:97</u>

VINST- OCH FÖRLUST KONTO

<i>Utgifter</i>		<i>Inkomster</i>	
Tryckerikostnader	14.155:50	Personlig prenumeration ...	3.865:30
Klichéer	1.247:—	Föreningsprenumeration ...	17.311:—
Löner och arvoden	10.080:20	Lösnummerförsäljning	71:95
Diverse omkostnader	5.402:83	Annonser	13.773:—
Rabatter	74:77	Räntor	351:98
Årets överskott	4.412:93		
	<u>Kronor 35.373:23</u>		<u>Kronor 35.373:23</u>

UTGÅENDE BALANS KONTO

<i>Tillgångar</i>		<i>Skulder</i>	
Kassa	77:—	Diverse personer	4.192:85
Postgiro	1.459:74	Prenumeration 1962	206:50
Bank	3.741:96	Kapitalkonto	
Sv. Diabetesförbundet	8.393:65	Saldo 1/1 1961	10.942:07
Diverse personer	6.082:—	Årets överskott	4.412:93
	<u>Kronor 19.754:35</u>		<u>15.355:—</u>
			<u>Kronor 19.754:35</u>

STIFTELSEN SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS FORSKNINGSFOND

Styrelsens årsberättelse för verksamhetsåret 1961

Styrelsen — bestående av samma personer som utgör Svenska Diabetesförbundets styrelse — har varit: Nancy Eriksson, ordf., hrr Stig Taube, sekr., och A. Åsbrink, kassaförvaltare, fru Britt-Lis Lindqvist, fröken Gunnell Rathsmann, hrr Bertil Nycander, Rune Johansson, Yngve Stranke, Gunnar Engleson, Rickard Olsson, Kurt Sandjö och Herman Rubinstein. Suppleanter har varit: fru Signe Andersson samt hrr Walter Järild, Lenhart Hammarström, Karl-Erik Johansson och Ewert Hultqvist.

Styrelsen har under året avhållit två sammanträden. Vid sammanträdet den 26 mars 1961 beslöt styrelsen — efter att ha inhämtat Läkarrådets yttrande över inkomna ansökningar — utdela 75.000: — kronor enligt bifogad förteckning (bilaga a).

Vid sitt sammanträde den 24 september 1961 beslöt styrelsen att ställa anslag till förfogande för vetenskaplig forskning intill ett be-

lopp av kronor 75.000: — och att kungöra detta genom annonsering.

Vidare beslöt styrelsen att ställa resebidrag av 1.000: — kronor till förfogande för läkare, som intresserade sig för att delta i kongressen i Genève den 10—14 juli 1961, och annonsera detta i Diabetes. Vid sammanträde den 24 september anmäldes, att 13 resebidrag utgått till följande läkare:

Y. Larsson, C. Hellerström, B. Scherstén, S. E. Fagerberg, B. Pettersson, J. Christiansson, P. Köhlin, B. Hellman, A. Grönberg, B. Hökfelt, Å. Nordén, L. Carlsson, C. Ekelund.

Beträffande stiftelsens ekonomi hänvisas till bifogade sammandrag (bilaga b) av stiftelsens räkenskaper. Inkomster och utgifter från forskningsfondens instiftande år 1953 till den 31 december 1960 framgår av bifogad sammanställning (bilaga c).

Stockholm den 8 april 1962

STYRELSEN

bd

- eller håller diet av annan orsak

njut av osockrade SMÖRGÅS-RÅN, som är gott i många sammanhang, t. ex. till kaffet eller teet — härliga, fräsiga RÅN från ÖREBRO KEX. Endast cirka 10 kalorier i varje stort rån. Har Ni prövat ÖREBRO SMÖRGÅS-RÅN med ett tunt lager smör och osockrad marmelad? Underbart gott!

SOCKATIN tablett

Vi har mottagit många förfrågningar på skillnaden mellan SOCKATIN och SOCKATIN N.

SOCKATIN rekommenderas personer på strikt saltdiet.

Denna tablett är baserad på calciumcyklammat, acidum tataricum, kalii bicarbonas och saccharinnatrium. Pris 100 st. 1: 55, 1.000 st. 11: 50, 2.000 st. 20: 50 kr. SOCKATIN-STRÖ per burk 3: — kr.

SOCKATIN N är dubbelt så söt som någon annan cyklammat tablett.

Den har liknande komponenter som Sockatin, men acidum tartaricum är utbytt mot cyklamatsyra, som neutraliseras med natrii bicarbonas. Pris 100 st. 1: 75 1.000 st. 13: 50, 2.000 st. 24: —.

Om den SOCKATIN-produkt Ni önskar ej finns på Ert apotek, sänder vi gärna mot betalning i frimärken eller pr postförskott portofritt order på minimum 10: — kr.

FERTIN FARMACEUTISKA PREPARAT

TELEFON 13003 • VITEMÖLLEGATAN 7 H • MALMÖ

FÖRTECKNING ÖVER ANSLAG

för vetenskaplig forskning, utdelade vid sammanträde med styrelsen för
Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfond
den 26 mars 1961

<i>Gösta Hultquist, Uppsala</i>	6.000: —	Undersökning rörande de Langerhanska öarnas immunohistokemi.
<i>Jan Östman, Stockholm</i>	5.000: —	Studier av serumlipider vid diabetes mellitus (med. spec. hänsyn till glycerid- och FFA-omsätttn).
<i>Nils Berghagen, Stockholm</i>	3.000: —	Undersökn. rör. sambandet marginal parodontopati—diabetes.
<i>Jörn Ditzel, Köpenhamn</i>	4.500: —	»Att belysa kongulations- och fibrinolyseförh. hos diabetiska patienter.»
<i>Hans Tillander, Göteborg</i>	1.000: —	Forts. studier över de förändringar i diabetesbilden, som uppkommer efter ventrikelresektion.
<i>Lennart Angerwall, Göteborg</i>	4.000: —	Forts. studier över orsaken el. orsakerna till foetopathia hos albino-råttor.
<i>Per Köhlin, Umeå</i>	5.000: —	Undersökn. huruvida det hos instabila fall av diabetes i situationer av förmodad överinsulinerig föreligger tecken på en ökad adrenalinsöndring.
<i>Bo Hellman, Uppsala</i> . .	8.500: —	a) Studier av det Langerhanska öorganet hos människor med normal och rubbad kolhydrat-omsättning. b) Studier av binjurarna hos normala och congenitalt diabetiska möss.
<i>Bertil Scherstén, Karlskrona</i>	2.000: —	Avlönande av statistiker m. m. vid bearbetning av det insamlade diabetesmaterialet från Blekingeundersökningen.

SOMMARKOLONIVISTELSE

för sockersjuka barn

anordnas av Diabetesföreningen i Malmö m. o. på

Lindgården, Höllviksnäs

Två perioder 14/6—12/7 och 16/7—13/8.

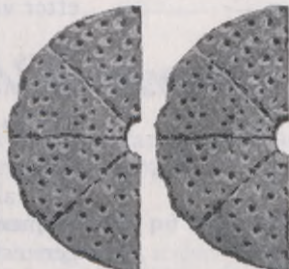
I mån av utrymme kan plats eventuellt beredas under bägge perioderna.

Läkare: Docent Gunnar Engleson, Lund.

Sjuksköterska: Leg. sjuksköterskan Syster Majken Ström, Malmö.

Anmälan per telefon eller skriftligt till:

Mätartekniker Helge Ljungdell, Celciusgatan 4 B, Malmö, tel. 040/243 43 eller Docent Gunnar Engleson, Barnkliniken, Lund, tel. 0412/171 00.

OBS!

Kakorna förpackas två och två i praktiska polyeten-påsar och är lätta att bryta till lagom stora smörgåsar.

GROVKAKA

En härligt god och hälsoriktig kaka bakad av fullkornsvete, fullkornsråg och färsk bryggerijäst. Berikad med tångmjöl och soyabönsmjöl. Helt osötad.

SKÄRGÅRDSKAKA

Bakas som Grovkakan men med tillsats av surdeg. Alla kakorna torkas med fördel till verkligt aromatiskt och hälsosamt knäckebröd.

GRAHAMSKAKA

En ny fullkornsprodukt med ljuvlig vetearom. Som fett används ren växtolja och soyabönslecithin. Den korta bakningstiden bevarar näringsvärdet.

Kakorna finns i landets hälsokostbodar och kan även rekvireras från NaKo, Sturegatan 23, Sundbyberg.

Box 1084 Göteborg 4

påals bröd

- Göran Sterky,*
Stockholm ..... 10.000: — Forts. studier över fettomsätt. vid standardiserad arbetsbelastn. hos juvenila diabetiker med särsk. hänsyn tagen till förändr. i blodets fria fettsyror (FFA).
- Åke Nordén, Lund* ... 2.000: — Histokemiska undersökningar av leukocyterna vid diabetes.
- Gunnar Nathorst-Windahl, Uppsala* ..... 2.500: — Experimentell undersökn. rör. patogenesen för atheroscleros vid diabetes.
- Claes Hellerström,*
Uppsala ..... 4.000: — Studier av de Langerhanska öarna hos gravida och lakterande möss med kongenital diabetes.
- Sven Nilsson, Malmö* .. 5.000: — Slutl. sortering och bedömning av material införsk. genom undersökning av manliga diabetiker i Skåne, tillh. årsklass. 1934—1942 samt av diabetikersläktingar inom årsklass 1941 vid Norra Skånska inskrivningsområdet.
- Lennart Lundholm,*
Göteborg ..... 4.000: — Undersökning rör. effekten av insulin på kärlmuskulaturens kolhydratmetabolism.
- Kurt Ahrén, Göteborg* . 5.000: — Forts. undersökn. rör. effekter av stora doser insulin hos normala råttor, hypofyslösa råttor och hos råttor med autotransplanterad hypofys.
- Gunnar Engleson, Lund* 3.500: — För vissa undersökn. över effekten av DBI (phenetylbiguanid) vid juvenil diabetes.

75.000: —

Föreningen för sockersjuka i Stockholm med omnejd

anordnar i sommar

SKOLLOVSKOLONI

för sockersjuka barn i åldern 7—12 år

Kolonien kommer att förläggas till Barnens Ö och omfatta två perioder om vardera fyra veckor (14/6—12/7 samt 13/7—10/8).

I mån av plats kan barn beredas vistelse under båda perioderna.

Barnen kommer att stå under kontroll av diabetesläkare och som föreståndarinna för kolonien skall examinerad sjuksköterska tjänstgöra.

Anmälningssblankett kan rekvireras från koloniföreståndaren, ing. S. Larsson, Klippgatan 13 1 tr., Stockholm Sö. Tel. 010/40 60 49.

KOLONIKOMMITTÉN

E

tt betydande försöksarbete vid Novo's forskningslaboratorier i förening med en omfattande klinisk prövning vid Hvidøre Hospital har givit till resultat de tre nya värdefulla insulinpreparaten

Insulin Novo Semilente

Insulin Novo Lente

Insulin Novo Ultralente

Ombud: FERROSAN

**NOVO
INDUSTRI A/S**

Sammandrag av Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets Forskningsfonds räkenskaper för räkenskapsåret 1961

Tillgångar den 1 januari 1961

Innestående i banker ..... 136.261:—

Inkomster under år 1961

Bidrag från lokalföreningar	38.250:—	
Bidrag från enskilda personer		
Stig Olsson	650:—	
Elsa Johansson	750:—	
Matilda Johansson	500:—	
Hanna Johansson	200:—	
Övriga	375:30	2.475:30
Testamente, Alvar Persson, Örebro	5.494:81	
I stället för blommor vid avlidnas bårar	7.713:—	
Varulotterier	45.165:27	
Räntor	4.566:84	
Diverse	495:60	104.160:82
		240.421:82

Utgifter under år 1961

Annonser för utdelande av forskningsanslag	420:—	
Utdelade forskningsanslag 26/3 1961	75.000:—	
Resebidrag till 13 läkare till IDF:s kongress i Genève	13.000:—	88.420:—
		152.001:82
Tillkommer återbetalat anslag	1.894:73	
Kapitalbehållning den 31/12 1961	Kronor 153.896:55	

Tillgångar den 31 december 1961

Innestående i banker	109.293:98	
» hos Svenska Diabetesförbundet	44.602:57	
		Kronor 153.896:55

Vackra ita tänder

med det medicinska tuggummit

V6

Utan socker — oskadligt för
diabetiker — sparar tänderna!

1. Håller mun och svalg rena.
2. Ger vitare, renare färg åt tänderna.
3. Antiseptisk verkan.
4. Utvecklar vätesuperoxid i mindre mängd vid tuggandet.
5. Stimulerar salivflödet.
6. Välsmakande, uppfriskande.

Fås endast på apotek

FERTIN

Farmaceutiska preparat
Tel. 130 03 - Vitemöllegatan 7 H
M A L M Ö

LIVSMEDEL

för

DIABETIKER

Osockrad Lingonsylt, Osockrad blåbärssylt, Osockrade safter av: Svart Vinbär, Blåbär, Lingon, Nypon, Citron, Äppelmust, Marmelad passande diabetiker. Sockerfritt bröd, Tyskt diabetibröd. Osockrad kex. Skorpor av glutenmjöl, Glutenmjöl. Sojaböner och sojabönsmjöl. Sojabönan är rik på äggvita som är fullvärdig, kolhydratfattig. Bryggerijäst, Vetegroddar, skummjölkspulver, Bönskalsthé, Blåbärsblad m. m.

REFORM - BODEN

Drottninggatan 97 - Tel. 32 25 26
(vid Observatorielunden 200 mtr
från Odenplan) Stockholm

OSÖTAD
ketchupkryddad

SLOTS

tomatpuré

Tidningarnas matskribenter är eniga om, att Slotts tomatpuré är den bästa, som för närvarande finns i sitt slag. Varudeklarerad.

Kungsvägen till godare mat

OSÖTAD, ketchupkryddad — väsentliga fördelar både ur kalori- och smaksynpunkt.

Slotts tomatpuré är något av en trollstav vid matlagningen för en experimentlysten husmor.

Gör ketchup själv!

Blanda 3 msk puré, 1 msk vatten och något sötningsmedel (motsvarande 1 tsk socker).

... och härlig juice!

Blanda 1 burk puré med 4 burkar vatten.

**Sammanställning av inkomster och utgifter från forskningsfondens
instiftande år 1953 till den 31/12 1961**

		<i>Inkomster</i>	
Bidrag från lokalföreningarna			Trpt 51.093: 39
Alingsås	653: 28	Kristinehamn	5.275: —
Arvika	1.700: —	Kullabygden	1.000: —
Boden	600: —	Linköping	8.600: —
Borås	100: —	Ludvika	150: —
Eksjö	200: —	Nyköping	324: —
Eskilstuna	3.600: —	Sandviken	600: —
Falun	1.000: —	Skellefteå	1.397: —
Gävle	2.705: 11	Stockholm	5.672: 09
Göteborg	4.500: —	Södertälje	2.150: —
Hallstahammar	1.750: —	Trelleborg	155: —
Halmstad	1.750: —	Trollhättan	2.300: —
Hedemora	2.500: —	Uddevalla	6.100: —
Hälsingborg	5.350: —	Umeå	200: —
Hässleholm	100: —	Uppsala	9.276: 28
Jönköping	1.800: —	Värnamo	524: —
Karlskoga	3.090: —	Västervik	1.420: —
Karlskrona	14.200: —	Västerås	1.600: —
Katrineholm	3.250: —	Åmål	400: —
Kiruna	245: —	Ätvidaberg	125: —
Kristianstad	2.000: —	Örebro	5.600: —
		Örnsköldsvik	354: 48
	Trpt 51.093: 39		104.316: 24
Enskilda personer			10.604: —
Erik Lidman			2.000: —
Hanna Johansson			2.200: —
Testamente: Augusta Ramström			8.430: 58
Ingrid Landberg			78.114: 13
Mary Ludwig			10.000: —
Alvar Persson			5.494: 81
Pensionerade Statstjänstemäns Riksförbund			700: —
I stället för blommor vid avlidnas bärar			22.160: 44
Räntor			16.895: 57
Överfört från Svenska Diabetesförbundets kapital			
År 1952/53		15.000: —	
» 1954/55		20.000: —	35.000: —
Diabeteslotteriet 1957			47.000: —
» 1958			15.000: —
Varulotterier			74.050: 92
Diverse			4.346: 33
		Summa inkomster	436.313: 02
Anslag		<i>Utgifter</i>	
Forskningsanslag 1955—58		67.631: 75	
12 forskare maj 1959		74.920: —	
13 forskare april 1960		52.985: —	
17 forskare mars 1961		75.000: —	
Resebidr. till 13 läkare till IDF:s kongress i Genève		13.000: —	
		283.536: 75	
Återbetalat forskningsanslag		1.894: 73	281.642: 02
Annonser m. fl. kostnader för utdelande av anslag			774: 45
			282.416: 47
		<i>Stiftelsens behållning den 31/12 1961</i>	<i>Kronor 153.896: 55</i>

STIFTELSEN SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS HJÄLPFOND

Styrelsens verksamhetsberättelse för år 1961

Styrelsen har bestått av följande personer: Fru Nancy Eriksson, ordf., hrr Stig Taube, sekr., och A. Åsbrink, kassaförvaltare, samt fru Britt-Lis Lindqvist och fröken Gunnel Rathsman. Suppleanter har varit hrr Walter Järild och Lennart Hammarström.

Stiftelsen har under året lämnat understöd åt 9 personer.

Beträffande Stiftelsens ekonomi hänvisas till nedanstående sammandrag av räkenskaperna för året.

Stockholm den 8 april 1962

STYRELSEN

Sammandrag av Stiftelsen Svenska Diabetesförbundets hjälpfunds räkenskaper för år 1961

Kapitalbehållning den 1/1 1961	9.783: 92
Bidrag 1/1—31/12 1961	
Föreningar	
Göteborg	1.000: —
Södertälje	200: —
Karlskrona	1.000: —
Kristianstad	500: —
Enskilda personer	
Brita Johanson	30: —
Räntor	468: 48
	12.982: 40
Utdelade bidrag till 9 personer	2.700: —
	<u>Kapitalbehållning den 31/12 1961 Kronor 10.282: 40</u>

Tillgångar den 31/12 1961

Innestående på bank	10.252: 40
Innestående hos Svenska Diabetesförbundet	30: —
	<u>Kronor 10.282: 40</u>

LOKAL- FÖRENINGARNA

Av utrymmesskäl måste tyvärr samtliga notiser från våra lokalföreningar stå över till nästa nummer.

Ny receptsamling

ÄTA GOTT UTAN SOCKER

87 prisbelönta recept på bakverk, esterrätter saft
och sylt sötade med Bit-Sacketter och Strö-Sacketter.

Välkommen med beställning på den nya receptsamlingen, som innehåller 87 prisbelönta recept ur den stora matlagningstävlingen bland Diabetes' läsare.

Nu kan Ni variera både vardagskost och festmat med goda bakverk, esterrätter, sylter och safter; bjuda på fint kafferep med sockerfria kakor etc.

Ni får många nya recept för sockerfri och kalorifattig matlagning — recept som ger sundare kostvanor utan att därför utesluta godsaker. Det är kost som inte bara diabetiker utan alla människor mår väl av att följa.

Bit-Sacketter®

helt utan bismak — helt utan kalorier

Strö-Sacketter®

POSTA IDAG

Till AB Sunco, Box 75, Mölndal 1

Sänd mig gratis receptsamlingen
"Äta gott utan socker"

Namn .....

Adress .....

Postadress .....

Skriv gärna av kupongen om Ni inte vill
klippa sönder Ert exemplar av Diabetes'.

INSULIN *Vitrum*

Diabetes måste behandlas individuellt, med prövning från fall till fall. Ett av problemen är att välja rätt insulin-sort. Vitrums insulinserie erbjuder ett urval, som täcker behovet i varje enskilt fall. Den omfattar för närvarande

Insulin 40 IE

Insulin 80 IE

Deras effekt inträder inom 1 timme, är maximal 2—3 timmar och avklingar efter 6—8 timmar.

Insulin Special 40 IE

Detta insulin är också snabbverkande. Det är specialrenat och avsett för särskilt insulinkänsliga patienter.

NPH-Insulin 40 IE

Dess effekt inträder inom 1—2 timmar, är maximal 10—12 timmar och avklingar efter 28—30 timmar. NPH-insulin kan blandas i sprutan med vanligt snabbverkande insulin.

Zink-protamin-insulin 40 IE

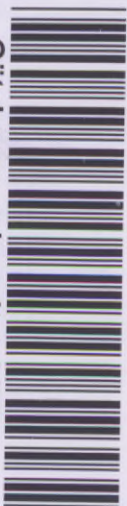
Effekten inträder efter 4—6 timmar, är maximal 12 timmar och avklingar efter 28—30 timmar.

Vitrum började tillverka insulin redan 1922. Den första produktion har allt sedan dess varit inriktad på att täcka landets behov. Preparatens kvalitet har alltid anpassats till den vetenskapliga utvecklingen. Alla preparat är beredda av rent, kristallin framställt i Vitrums moderna fabrik i Göteborg.

Vitru

Göteborgs universitetsbibliotek

6000248848